

HANKINTAPERIAATTEET JA PIENHANKINTAOHJE

Yhtymähallitus: 29.8.2022 § 89

SISÄLLYS

1	Yleistä hankinnoista.....	2
1.1	HANKINTAPERIAATTEET OSAO-KONSERNISSA.....	2
1.2	HANKINTAPROSESSI.....	3
1.3	ENNAKOIDUN ARVON LASKENTA.....	3
1.4	HANKINTOJEN TYÖNJAKO.....	4
1.5	YHTEISHANKINTOIHIN LIITTYMINEN.....	4
1.6	SOPIMUSSEURANTA.....	4
2	Kansallisen kynnysarvon alittavien hankintojen (pienhankintojen) toteuttaminen.....	4
2.1	PIENHANKINTA ILMAN KILPAILUTTAMISTA.....	5
2.2	KILPAILUTETTAVAT PIENHANKINNAT.....	5
2.2.1	Pienhankintojen suoraosto-oikeus poikkeustilanteissa.....	6
2.2.2	Käytetty tavara, hankinnan ennakoitu arvo on alle kansallisen kynnysarvon (alle 60 000).....	6
3	Muu noudatettava lainsäädäntö.....	6

1 Yleistä hankinnoista

Koulutuskuntayhtymä OSAOssa noudatetaan seuraavia periaatteita julkisissa hankinnoissa sekä ohjetta pienhankintojen suorittamiseen. Näitä periaatteita tulee noudattaa soveltuvin osin myös kuntayhtymän tytäryhteisöissä.

Koulutuskuntayhtymä OSAO on lain julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016) 5 §:n mukainen hankintayksikkö. Laista käytetään jäljempänä nimitystä hankintalaki.

Julkisilla hankinnoilla tarkoitetaan hankintayksikön oman organisaation ulkopuolelta tapahtuvaa tavaroiden ja palvelujen ostamista, vuokraamista tai siihen rinnastettavaa toimintaa, käyttöoikeuksista sopimista sekä urakalla teettämistä (L1397/2016, 4 §).

Hankintalakia ei sovelleta, jos tavara tai palvelu tuotetaan hankintayksikön omana työnä. Kuntayhtymän eri yksiköiden toisilleen tarjoamat palvelut jäävät hankintalain kilpailuttamisvelvoitteen ulkopuolelle.

Hankinta voidaan tehdä vain vahvistetun talousarvion ja käyttösuunnitelman puitteissa. Perusedellytys hankinnan toteuttamiselle on, että hankintayksiköllä on tarve, ja hankintaa varten varatut määrärahat. Hankinnat tulee ensisijaisesti toteuttaa käyttämällä kuntayhtymän voimassaolevia hankintasopimuksia. Jos tarpeeseen ei ole olemassa soveltuvaa hankintasopimusta, hankinta voidaan toteuttaa omana hankintana. Hankinnat toteutetaan tarkoituksenmukaisina kokonaisuuksina.

Mikäli hankintoja tehdään hankerahoituksella, tulee huomioida, miten hankkeen rahoittaja on rahoituspäätöksessään ohjeistanut kilpailuttamisen, tai millaista erityissäätelyä hankintaan liittyvällä alalla mahdollisesti on. Keskenään ristiriitaisista ohjeista valitaan aina noudatettavaksi se, minkä vaatimus kulloinkin on tiukin.

1.1 HANKINTAPERIAATTEET OSAO-KONSERNISSA

Hankintayksikön on kohdeltava hankintamenettelyn osallistujia ja muita toimittajia tasapuolisesti ja syrjimättömästi sekä toimittava avoimesti ja suhteellisuuden vaatimukset huomioon ottaen.

OSAOn perustehtävänä strategian mukaisesti on työelämäosaaminen ja jatkuvaoppiminen. Arvoperustana on vastuullisuus, luovuus ja rohkeus sekä oikeudenmukaisuus.

Hankinnat toteutetaan OSAOn strategian arvoperustaa soveltaen. Oikeudenmukaisuuden vaatimukset tulevat lainsäädännöstä ja niitä noudatetaan jokaisessa hankinnassa.

Vastuullisuuden sekä luovuuden ja rohkeuden arvot huomioidaan hankintakohtaisesti. Hankinnan kohde määrittelee mitä vastuullisuuden sekä luovuuden ja rohkeuden teemoja hankinnassa voidaan ottaa huomioon.

- Oikeudenmukaisuus

tasapuolisuus ja syrjimättömyys

kilpailuolosuhteiden hyväksikäyttäminen

avoimuus ja suhteellisuus

pienien ja keskisuurten yritysten osallistumismahdollisuudet

- Vastuullisuus
 - taloudellisuus ja laadukkuus
 - ympäristö ja sosiaaliset näkökulmat
 - suunnitelmallisuus
- Luovuus ja rohkeus
 - uusien menetelmien käyttöönotto
 - uusien näkökulmien tuominen hankintoihin

1.2 HANKINTAPROSESSI

- Hankinnan suunnittelu
- Hankintailmoitus (hankintalain kynnysarvon ylittyessä) ja tarjouspyyntö
- Tarjoukset
- Tarjousten vertailu ja päätöksenteko
- Hankintasopimus
- Sopimuskausi ja sopimuksen seuranta

Hankintaprosessi kattaa vaiheet hankinnan suunnittelusta aina hankintasopimuksen täytäntöönpanoon.

Prosessiin on hyvä varata tarpeeksi aikaa, jotta hankinta voidaan suorittaa laadukkaasti esimerkiksi tarjouspyynnön tulee olla avoinna yleensä vähintään kaksi viikkoa. EU-hankinnoissa tämä aika on vähintään 31 päivää. Tämän lisäksi hankinnan suunnitteluun ja tarjouspyynnön laatimiseen tulee varata tarpeeksi aikaa.

Päätös saa lainvoiman pienhankinnoissa 21 päivän jälkeen ja kansallisen kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa 14 päivän jälkeen päätöksen tiedoksiannosta.

1.3 ENNAKOIDUN ARVON LASKENTA

Hankintalakia noudatetaan hankinnoissa, joissa hankinnan ennakoitu arvo ylittää kansallisen tai EU:n kynnysarvon. Hankintaa ei saa pilkkoa hankintalain säännösten soveltamisen välttämiseksi.

Hankinnan ennakoitua arvoa laskettaessa on huomioitava, että Koulutus kuntayhtymä OSAO on yksi hankintayksikkö, jolloin hankinnan ennakoitua arvoa laskettaessa otetaan huomioon kaikkien OSAOn yksiköiden hankinnan tarve ja arvo.

OSAOn yksiköt eivät ole itsenäisiä hankintayksiköitä vaan hankinnan ennakoitua arviota laskettaessa tulee huomioida koko OSAOta koskeva hankinnan tarve ja arvo.

1.4 HANKINTOJEN TYÖNJAKO

Hankintoja toteutetaan yhteistyössä hankinnan kohteen substanssiosaajan sekä hankintapalveluiden kanssa.

Yksiköt vastaavat oman yksikkönsä hankinnoista. Hankintapalveluiden tehtävänä on tukea hankintojen toteuttamista.

Hankintapalvelut koordinoi usean yksikön/koko OSAOn yhteisiä hankintoja. Hankintapalvelut koordinoi, ohjeistaa ja kehittää kuntayhtymän hankintatoimea

1.5 YHTEISHANKINTOIHIN LIITTYMINEN

OSAO voi olla mukana muiden yhteishankintayksiköiden kilpailutuksissa esim. Monetra Oulu Oy ja Hansel Oy. Kilpailutustyöryhmiin osallistuu henkilö tai henkilöt, joka huolehtii kuntayhtymän tarpeiden ja etujen huomioimisesta kilpailutuksessa.

Kuntayhtymäjohtaja-rehtori päättää (viranhaltijapäätös) yhteishankintaan mukaan lähtemisestä.

1.6 SOPIMUSSEURANTA

Ostot tehdään OSAOssa kilpailutettujen sopimusten puitteissa, eivätkä ohjotot ole sallittuja. Sopimusseuranta ohjeistetaan erillisessä sopimushallinnan ohjeessa. Sopimusten noudattaminen on johtavien viranhaltijoiden vastuulla.

Kauppaedustajilta hankkiminen, tilaaminen ja ostaminen on OSAOssa kielletty.

2 Kansallisen kynnsarvon alittavien hankintojen (pienhankintojen) toteuttaminen

Alla olevat rajat (alv 0%) ja menettelytavat koskevat hankintoja, joista ei ole voimassa olevaa hankintasopimusta.

Voimassa olevat hankintasopimukset löytyvät Clodian työpöydältä.

Kansallisen kynnsarvon alittavat hankinnat ovat pienhankintoja.

Kansalliset kynnsarvot 1.1.2020 alkaen:

- Tavarat, palvelut ja suunnittelukilpailut: 60 000 euroa
- Rakennusurakat: 150 000 euroa
- Sosiaali- ja terveystyöpalvelut (Liite E kohdat 1-4): 400 000 euroa
- Muut erityiset palvelut (Liite E kohdat 5-15): 300 000 euroa
- Käyttöoikeussopimukset: 500 000 euroa

Kansallisen kynnyksarvon alittaviin hankintoihin eli pienhankintoihin ei sovelleta hankintalakia, mutta hankintalain periaatteet eli tarjoajien tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu, avoimuus, suhteellisuus sekä hyvän hallinnon periaatteet koskevat myös pienhankintoja.

2.1 PIENHANKINTA ILMAN KILPAILUTTAMISTA

tavarahankinnat: alle 9 000 €

palveluhankinnat sekä suunnittelukilpailut: alle 20 000 €

rakennusurakat: alle 60 000 €

sosiaali- ja terveysterveyst (Liite E kohdat 1-4): alle 100 000

muut erityiset palvelut (Liite E kohdat 5-15): alle 100 000

- Hankintamenettelynä suoraosto ilman kilpailutusta soveltuvimmasta paikasta (esim. hinta, sijainti, laatu jne.).
- Hintataso tulee tarkastaa ja vertailla ennen hankintaa esimerkiksi internetin avulla tai sähköpostilla, mikäli yleinen hintataso ei ole muutoin tiedossa.
- 1000-9000 euron hankinta dokumentoidaan ostositoumuslomakkeella, johon täytetään hintatason tarkastamisesta lyhyt selvitys. Lomake toimitetaan yksikön talousvastaavalle.
- Yli 9000 euron hankinnasta tehdään viranhaltijapäätös, johon tulee selvitys hintatason tarkastamisesta.
- Yli 1000 euron palveluhankintojen osalta toimittajalta tulee tarkistaa toimittajan tiedot yjt.fi:stä (verorekisterimerkinnät ja julkinen verovelkarekisteri) ennen oston tekemistä.

2.2 KILPAILUTETTAVAT PIENHANKINNAT

tavarahankinnat: yli 9 000 € (- alle 60 000 €)

palveluhankinnat sekä suunnittelukilpailut: yli 20 000 (-alle 60 000 €)

rakennusurakat: yli 60 000 € (- alle 150 000 €)

sosiaali- ja terveysterveyst (Liite E kohdat 1-4): yli 100 000 (- alle 400 000 €)

muut erityiset palvelut (Liite E kohdat 5-15): yli 100 000 (-alle 300 000 €)

- Hankinta kilpailutetaan ensisijaisesti käyttämällä sähköistä kilpailutusjärjestelmää.
- Tarjouspyynnössä tulee ilmetä vähintään yritykselle asetetut soveltuvuusvaatimukset (esim. Tilaajavastuulain mukaiset selvitykset), hankittavalle tuotteelle tai palvelulle asetetut vaatimukset ja tarjousten vertailuperusteet.
- Tarjouspyyntö julkaistaan kuntayhtymän pienhankintaportalissa tai tarjouspyyntö lähetetään vähintään kolmelle tarjoajalle, ellei soveltuvia tarjoajia ole tosiasiallisesti vähemmän.
- Tarjouspyynnön yhteyteen liitetään sopimusluonnos tai vähintään soveltuvat vakiosopimusehdot (esim. JYSE-, JIT- tai YSE-ehdot).

- Tarjousajan tulee olla kohtuullinen (vähintään 1-2 viikkoa).
- Hankinnasta tehdään viranhaltijapäätös, jossa on liitteenä oikaisuohje (ohjeet kuntalain mukaisen oikaisuvaatimuksen ja hankintalain mukaisen hankintaoikaisun tekemiseen). Pienhankinnoissa ei ole mahdollista valittaa markkinaoikeuteen.
- Voittaneelta tarjoajalta pyydetään tilaajavastuulain mukaiset selvitykset ennen sopimuksen tekoa.
- Hankinnasta tehdään sopimus tai tilaus. Sopimus tallennetaan sähköiseen sopimushallintajärjestelmään sopimushallinnan ohjeen mukaisesti.

2.2.1 Pienhankintojen suoraosto-oikeus poikkeustilanteissa

Suoraosto muodostaa aina poikkeuksen yleiseen hankintakäytäntöön. Pienhankinta voidaan toteuttaa suoraostona, mikäli

- kyseessä on poikkeuksellisen vaikeasti määriteltävä hankinta, ja/tai kilpailuttamisprosessin vaatima aika ja kustannukset ylittävät kilpailuttamisesta saatavan hyödyn
- kyseessä on poikkeuksellinen kiire, ja kiire ei johdu hankkivasta yksiköstä
- tuote tai palvelu ostetaan testi/-pilottikäyttöön määräajaksi ja testaukseen valitun yrityksen valintaan on perustellut syyt
- kyseessä on innovatiivinen tuote tai palvelu ja yrityksen valintaan on perustellut syyt
- kyseessä on tieteellinen tai taiteellinen teos
- hankittavaa tavaraa tai palvelua ei ole muualta saatavissa
- huolto, varaosat tai muut tekniset tai toiminnalliset syyt vaativat tietynlaisen tuotteen tai palvelun hankintaa

Suoraosto-oikeus tulee varmistaa hankintapalveluista, jonka jälkeen viranhaltijapäätöksen suoraostosta tekee toimivaltainen viranhaltija.

2.2.2 Käytetty tavara, hankinnan ennakoitu arvo on alle kansallisen kynnyсарvon (alle 60 000)

Käytetyn tavaran hankkiminen on mahdollista tehdä ilman kilpailuttamista, kun käyttötarkoitukseen sopiva tavara on ostettavissa uutta edullisemmin ja tarkoitukseen soveltuvana käytettynä esimerkiksi nettihuutokaupasta. Viranhaltijapäätöksen hankinnasta tekee toimivaltainen viranhaltija.

3 Muu noudatettava lainsäädäntö

Hankintalainsäädännön ohella hankinnoissa tulee huomioida vähintään myös seuraavat keskeiset säännökset:

- Hallintolaki (434/2003)
- Kuntalaki (410/2015)

- Laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä (1233/2006)
- Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999)
- EU:n tietosuoja-asetus (679/2016)
- Tietosuojalaki (1050/2018)